ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.11.2020
COM(2020) 756 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που διενεργήθηκαν στα κράτη μέλη (2017-2018) με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα

{SWD(2020) 283 final}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΥΝΟΨΗ 1
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 2
3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 3
4. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ 4
   - 4.1. Παραλαβή και ανασκόπηση των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών 4
   - 4.2. Οργάνωση και διενέργεια των επίσημων ελέγχων 5
     - 4.2.1. Επιχειρησιακοί στόχοι και στρατηγικοί στόχοι 6
     - 4.2.2. Προγραμματισμένοι και τρέχοντες επίσημοι έλεγχοι 6
     - 4.2.3. Ειδικές δραστηριότητες ελέγχου 7
     - 4.2.4. Πόροι 7
   - 4.3. Συνολική συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, τους κανόνες για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων και τους κανόνες για τη βιολογική γεωργία 8
     - 4.3.1. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης 8
     - 4.3.2. Ανάλυση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης 9
   - 4.4. Εθνικά συστήματα λογιστικών ελέγχων 9
     - 4.4.1. Εσωτερικές και/ή εξωτερικές επιθεωρήσεις σε επίσημους ελέγχους 9
     - 4.4.2. Συστηματικές επιθεωρήσεις και επιθεωρήσεις των φορέων ελέγχου 10
   - 4.5. Μέτρα για την εξασφάλιση αποτελεσματικότητας κατά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ελέγχου 10
     - 4.5.1. Μέτρα για την εξασφάλιση συμμόρφωσης των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών και άλλων σχετικών παραγωγών και ιδιοκτητών επιχειρήσεων 10
     - 4.5.2. Επιβολή: ενέργειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης 11
     - 4.5.3. Ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών επίσημων ελέγχων 11
   - 4.6. Συνολικές επιδόσεις του συστήματος ελέγχου όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ελέγχου 12
   - 4.7. Τροποποιήσεις στο ΠΕΣΕ 12
5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ 13
   - 5.1. Συστηματικές επιθεωρήσεις 13
     - 5.1.1. Εκθέσεις επισκόπησης 15
     - 5.1.2. Ορισμένα σημεία προς επισήμανση 15
6. ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ 17
   - 6.1. Συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων 17
   - 6.2. Στήριξη προς τα κράτη μέλη 18
     - 6.2.1. Δίκτυα 18

6.2.2. Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα (BTSF) 20
6.3. Επιβολή 20
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 21

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Αριθμός των αποστολών που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη την περίοδο 2017-2018 14
Διάγραμμα 2: Αριθμός και είδος των αποστολών που πραγματοποιήθηκαν ανά θέμα την περίοδο 2017-2018 15

1. ΣΥΝΟΨΗ

Στην παρούσα έκθεση περιγράφεται το συνολικό αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων ελέγχου που διενεργήθηκαν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή το 2017 και το 2018 με σκοπό να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο όσον αφορά την προστασία της υγείας και την εμπιστοσύνη στους τομείς της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, της υγείας και της καλής μεταχείρισης των ζώων, της υγείας των φυτών και των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, της βιολογικής γεωργίας και των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας. Οι εν λόγω τομείς είναι καίριας σημασίας για την καθημερινή ζωή των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Είναι επίσης καίριας σημασίας για τη διευκόλυνση της ομαλής διεξαγωγής του εμπορίου τροφίμων, ζώων και φυτών τόσο στην ίδια την ΕΕ όσο και με χώρες εκτός ΕΕ.

Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων βάσει κινδύνου, οι οποίοι είναι λεπτομερείς και προγραμματίζονται στο πλαίσιο των οικείων πολυετών εθνικών σχεδίων ελέγχου (ΠΕΣΕ). Στόχος των επίσημων ελέγχων είναι να επαληθεύεται ότι οι φορείς σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία και, όταν αυτό δεν συμβαίνει, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιβάλλουν την εν λόγω νομοθεσία και να λαμβάνουν μέτρα για τη συμμόρφωση των συγκεκριμένων φορέων. Μέσω ελέγχων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής επαληθεύουν τη διενέργεια επίσημων ελέγχων και τη διεξαγωγή των σχετικών δραστηριοτήτων επιβολής από τα κράτη μέλη.

Η πλειονότητα των κρατών μελών ανέφερε ότι τα επίπεδα στελέχωσης, οι οικονομικοί πόροι και/ή ο εξοπλισμός ήταν τα βασικά ζητήματα που είχαν αντίκτυπο στην εφαρμογή των ΠΕΣΕ. Αν και η βελτιωμένη ανάλυση δεδομένων, η χρήση εργαλείων ΤΠ και η διενέργεια ελέγχων σε έγγραφα βοήθησαν στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων σε ορισμένα κράτη μέλη, άλλα κράτη μέλη ανέφεραν ότι δεν μπορούσαν να εφαρμόσουν πλήρως τα οικεία σχέδια ελέγχου.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να καθίστανται διαθέσιμοι επαρκείς πόροι για τις επιτόπιες επιθεωρήσεις. Όταν πρόκειται για ζητήματα τόσο πολυποίκιλα όσο η απάτη στον τομέα των τροφίμων[1], η επαλήθευση της ορθής επισήμανσης τροφίμων και ζωοτροφών, η εφαρμογή ορθών πρακτικών υγιεινής κατά τη σφαγή και η κατάλληλη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, οι επιτόπιες επιθεωρήσεις είναι ζωτικής σημασίας.

Οι έλεγχοι της Επιτροπής επί της διενέργειας επίσημων ελέγχων από τα κράτη μέλη σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών παρέχουν σαφή εικόνα των επιδόσεων των κρατών μελών όσον αφορά την επαλήθευση και την επιβολή της συμμόρφωσης των φορέων με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, τους κανόνες για την υγεία

[1] Η απάτη είναι μια σκόπιμη πράξη στην οποία προβαίνουν επιχειρήσεις ή άτομα με σκοπό την εξαπάτηση αγοραστών και την εξασφάλιση αδικαιολόγητου πλεονεκτήματος από αυτήν την πράξη. Οι εν λόγω πράξεις ενδέχεται επίσης να συνιστούν κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία και την υγεία των ζώων ή των φυτών, για την καλή μεταχείριση των ζώων ή για το περιβάλλον. Οι ιστοσελίδες σχετικά με το δίκτυο της ΕΕ για την απάτη στον τομέα των τροφίμων παρέχουν περισσότερες γενικές πληροφορίες.

και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Υπό αυτήν την έννοια, συμβάλλουν σημαντικά στη διαδικασία νομοθετικής αναθεώρησης που αποσκοπεί στο να διασφαλίζεται ότι η νομοθεσία της ΕΕ είναι «κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό».

Με βάση τους ελέγχους της Επιτροπής στα κράτη μέλη, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, συνολικά, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τα απαιτούμενα συστήματα ελέγχου ώστε να διασφαλίζουν την εκπλήρωση των απαιτήσεων της ΕΕ. Σε ορισμένες χώρες, στο πλαίσιο των ελέγχων της Επιτροπής, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στη διενέργεια επίσημων ελέγχων, γεγονός που υποδείκνυε ότι υπήρχε ακόμη περιθώριο για βελτίωση. Η Επιτροπή παρακολούθησε συστηματικά τις συστάσεις της προς τα κράτη μέλη και, όπου ήταν αναγκαίο, χρησιμοποίησε άλλα μέσα επιβολής. Επιπλέον, η Επιτροπή στήριξε τα κράτη μέλη (και τρίτες χώρες) μέσω της παροχής τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα» (BTSF) και τεχνικών συνεδριάσεων εμπειρογνωμόνων των κρατών μελών.

Στην παρούσα έκθεση διατυπώνονται ορισμένες συστάσεις για την περαιτέρω βελτίωση των συστημάτων επίσημου ελέγχου μέσω δικτύων ενημέρωσης για δημόσιους υπαλλήλους, της χρήσης πληροφοριών από ιδιωτικά συστήματα διασφάλισης της ποιότητας, καθώς και της δημοσίευσης των αποτελεσμάτων των επίσημων ελέγχων.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της ΕΕ είναι να εξασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και εμπιστοσύνης στους τομείς της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωοτροφών, της υγείας των ζώων και των φυτών, της καλής μεταχείρισης των ζώων, της βιολογικής καλλιέργειας και των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας. Οι πολίτες της ΕΕ δικαίως αναμένουν υψηλά πρότυπα στους εν λόγω τομείς.

Σε επίπεδο ΕΕ εφαρμόζεται ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο ώστε να διασφαλίζεται ότι διενεργούνται συνεπείς έλεγχοι σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών, από το αγρόκτημα στο τραπέζι, καθώς και επαρκής παρακολούθηση, και να εξασφαλίζεται παράλληλα αποτελεσματική εσωτερική αγορά και εμπορικές συναλλαγές με τρίτες χώρες.

Ένας από τους πυλώνες της ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων από το αγρόκτημα στο τραπέζι είναι ένα αποτελεσματικό σύστημα επίσημου ελέγχου[2] για την επαλήθευση της συμμόρφωσης των φορέων με τα πρότυπα της ΕΕ σε ολόκληρη την αλυσίδα τροφίμων και ζωοτροφών.

[2] Ως «επίσημος έλεγχος» νοείται οποιαδήποτε δραστηριότητα διεξάγει αρμόδια αρχή κράτους μέλους της ΕΕ ώστε να επαληθεύσει τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, τους κανόνες για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, καθώς και ότι τα ζώα και τα προϊόντα πληρούν τις απαιτήσεις.

Η Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο συνολικό πλαίσιο ελέγχου σε επίπεδο ΕΕ[3] και διενεργεί ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων συστηματικών επιθεωρήσεων, στα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν ετήσια έκθεση σχετικά με τη διενέργεια των οικείων επίσημων ελέγχων στην Επιτροπή[4], η οποία εν συνεχεία δημοσιοποιεί[5] έκθεση και την υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη συνολική διενέργεια των ελέγχων στα κράτη μέλη με βάση:

- τις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν οι εθνικές αρχές σχετικά με τις δραστηριότητες ελέγχου τους·
- τα αποτελέσματα των ελέγχων της Επιτροπής που διενεργούνται στα κράτη μέλη.

Η παρούσα έκθεση καλύπτει τα έτη 2017 και 2018.

3. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η «γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα»[6] ορίζει ότι την πρωταρχική ευθύνη για τη διασφάλιση της ασφάλειας των τροφίμων την έχει η επιχείρηση τροφίμων/ζωοτροφών. Ειδικοί κανονισμοί της ΕΕ διαλαμβάνουν τις απαιτήσεις για τη βιολογική καλλιέργεια και την επισήμανση βιολογικών προϊόντων[7], καθώς και για τα συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και εγγυημένα παραδοσιακά ιδιότυπα προϊόντα)[8].

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να επαληθεύουν ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τηρούν την εφαρμοστέα νομοθεσία της ΕΕ. Τα ΠΕΣΕ περιγράφουν τα συστήματα επίσημων ελέγχων για τον σκοπό αυτό.

Από τις 14 Δεκεμβρίου 2019 τέθηκαν σε ισχύ αλλαγές στη νομοθεσία σχετικά με αυτές τις απαιτήσεις δυνάμει του κανονισμού για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων (ΚΕΕ)[9].

---

[3] Άρθρο 116 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες που διενεργούνται με σκοπό την εξασφάλιση της εφαρμογής της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (ΕΕ L 95 της 7.4.2017, σ. 1).

[4] Άρθρο 113 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[5] Άρθρο 114 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[6] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1).

[7] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 834/2007 για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 (ΕΕ L 189 της 20.7.2007, σ. 1).

[8] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 1).

[9] Ο κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 κατάργησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της

Στον ΚΕΕ περιγράφονται οι απαιτήσεις για αυτά τα συστήματα ελέγχου, το ΠΕΣΕ και τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων[10]. Οι πιο συναφείς απαιτήσεις που θεσπίζει ο νέος ΚΕΕ όσον αφορά τα συστήματα επίσημου ελέγχου και το ΠΕΣΕ είναι ότι:

- το πεδίο εφαρμογής περιλαμβάνει πλέον και τη διενέργεια επίσημων ελέγχων για τα ζωικά υποπροϊόντα, την υγεία των φυτών, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, τη βιολογική καλλιέργεια και την επισήμανση προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης, προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων και παραδοσιακών ιδιότυπων προϊόντων·
- τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ορίζουν έναν ενιαίο φορέα για τον συντονισμό της κατάρτισης, της συνοχής, της αναθεώρησης και της επικαιροποίησης του ΠΕΣΕ και για την υποβολή έκθεσης σχετικά με αυτό·
- το ΠΕΣΕ πρέπει να περιγράφει τους στρατηγικούς του στόχους και τη βάσει κινδύνων κατηγοριοποίηση των επίσημων ελέγχων που περιγράφονται σ' αυτό·
- το ΠΕΣΕ πρέπει να δημοσιοποιείται, με ορισμένες ελάχιστες εξαιρέσεις·
- οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν την οργάνωση και τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων κοινοποιούνται και, κατά αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο διαφάνειας· αυτή η υποχρέωση μπορεί να εκπληρώνεται μέσω της δημοσίευσης της ετήσιας έκθεσης που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος στην Επιτροπή[11].

Ο ΚΕΕ απαιτεί από την Επιτροπή[12] να διεξάγει ελέγχους, συμπεριλαμβανομένων επιθεωρήσεων, στα κράτη μέλη και τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα παρακολούθησης για την αποκατάσταση των ελλείψεων που εντοπίζονται σε αυτούς τους ελέγχους[13].

4. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

4.1. Παραλαβή και ανασκόπηση των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών

Τα κράτη μέλη υπέβαλαν τις ετήσιες εκθέσεις τους για το 2017 και το 2018 σύμφωνα με τον προηγούμενο κανονισμό για τη διενέργεια επίσημων ελέγχων, ο οποίος ανακλήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον ΚΕΕ[14]. Η συνιστώμενη δομή για τις εκθέσεις, η οποία περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής και εφαρμόζονταν κατά την εν λόγω περίοδο[15], αποτέλεσε τη βάση για αυτήν την αξιολόγηση.

συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

[10] Άρθρα 109, 110 και 111 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[11] Άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[12] Άρθρο 116 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[13] Άρθρο 119 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[14] Άρθρο 44 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004.

[15] Απόφαση 2008/654/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2008, σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές που θα βοηθήσουν τα κράτη μέλη στην κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης για το ενιαίο ολοκληρωμένο πολυετές εθνικό σχέδιο ελέγχου που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004 (ΕΕ L 214 της 9.8.2008, σ. 56).

Σχετικά λίγα κράτη μέλη υπέβαλαν τις ετήσιες εκθέσεις τους στις υπηρεσίες της Επιτροπής εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Μόνο η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Φινλανδία, η Λετονία, η Λιθουανία και η Σλοβακική Δημοκρατία υπέβαλαν τις εκθέσεις τους για το 2017 και το 2018 εγκαίρως. Ορισμένες χώρες καθυστέρησαν σημαντικά να υποβάλουν την έκθεσή τους. Για παράδειγμα, η Επιτροπή έλαβε την τελευταία ετήσια έκθεση που καλύπτει το 2017 τον Απρίλιο του 2019, και τον Ιούνιο του 2020 δεν είχε λάβει ακόμη μία ετήσια έκθεση που κάλυπτε το 2018.

Οι εκθέσεις παρουσιάζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς την παρουσίαση των δεδομένων και τη φύση των δεδομένων που παρουσιάζονται. Το γεγονός αυτό δυσχεραίνει την ανάλυση και τη σύγκρισή τους και θέτει σημαντική πρόκληση για την Επιτροπή όσον αφορά την κατάρτιση αυτής της ετήσιας έκθεσης.

Ως προς τη βιολογική παραγωγή, η Επιτροπή εξέτασε τις παρατηρήσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου[16] και, το 2018, άρχισε να αποστέλλει επιστολές παρακολούθησης στα κράτη μέλη που ζητούσαν διευκρινίσεις και πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις για τη βιολογική παραγωγή. Για το έτος υποβολής έκθεσης 2017, εστάλη επιστολή σε 14 κράτη μέλη και σε μία χώρα της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ). Για το έτος υποβολής έκθεσης 2018, εστάλη επιστολή σε 24 κράτη μέλη και σε μία χώρα της ΕΖΕΣ[17].

Με τον ΚΕΕ θεσπίστηκε τυποποιημένο υπόδειγμα για τις ετήσιες εκθέσεις, και τα κράτη μέλη[18] θα πρέπει επίσης να τις υποβάλλουν ηλεκτρονικά. Ο ΚΕΕ παρατείνει την προθεσμία (από τις 30 Ιουνίου στις 31 Αυγούστου) για την υποβολή αυτών των πληροφοριών και στοιχείων. Η αναφορά του αποτελέσματος των επίσημων ελέγχων, του είδους και του αριθμού των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης, καθώς και των μέτρων που ελήφθησαν για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του ΠΕΣΕ των κρατών μελών με ηλεκτρονικά μέσα και κατά τρόπο ομοιόμορφο θα διευκολύνει την ανάλυση και τη σύγκριση αυτών των στοιχείων από την Επιτροπή εντός και μεταξύ των κρατών μελών.

4.2. Οργάνωση και διενέργεια των επίσημων ελέγχων

Τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει συστήματα επίσημου ελέγχου, τα οποία τους δίνουν σε μεγάλο βαθμό τη δυνατότητα να διασφαλίζουν την εφαρμογή του νομικού πλαισίου από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών. Συγκεκριμένες πτυχές αυτών

---

16 Βλ. την ειδική έκθεση αριθ. 04/2019: Μολονότι το σύστημα ελέγχου για τα βιολογικά προϊόντα βελτιώθηκε, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα

17 2017 : Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Φινλανδία, Κροατία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Πορτογαλία, Σουηδία, Νορβηγία· 2018: Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Φινλανδία, Γαλλία, Κροατία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σουηδία, Νορβηγία.

18 Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/723 της Επιτροπής, της 2ας Μαΐου 2019, σχετικά με τον καθορισμό κανόνων για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το τυποποιημένο υπόδειγμα που πρέπει να χρησιμοποιείται στις ετήσιες εκθέσεις που υποβάλλουν τα κράτη μέλη (ΕΕ L 124 της 13.5.2019, σ. 1), που θεσπίστηκε δυνάμει του άρθρου 113 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

των συστημάτων επισημαίνονται κατωτέρω ώστε να αναδειχθούν ορισμένες από τις προκλήσεις και τις πρωτοβουλίες που παρουσίασαν τα κράτη μέλη.

4.2.1. Επιχειρησιακοί στόχοι και στρατηγικοί στόχοι

Στα ΠΕΣΕ τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τους στρατηγικούς στόχους για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων[19]. Εντούτοις, λιγότερο από το ένα τρίτο (Βέλγιο, Κύπρος, Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία και Ιταλία) υπέβαλε έκθεση σχετικά με ειδικούς βασικούς δείκτες επιδόσεων (ΒΔΕ) που χρησιμοποιήθηκαν στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων τους. Η συμπερίληψη των αποτελεσμάτων αυτών των ΒΔΕ θα συνέβαλε στην καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο κάθε κράτος μέλος χρησιμοποιεί το αποτέλεσμα των ελέγχων για να τροποποιήσει το ΠΕΣΕ, αν χρειάζεται.

Άλλα κράτη μέλη αναφέρουν πιο γενικά στοιχεία σχετικά με το πώς οι έλεγχοί τους έχουν αντίκτυπο στους στόχους. Για παράδειγμα, οι Κάτω Χώρες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν δείκτες για την καλή μεταχείριση των ζώων προκειμένου να καθορίσουν στόχους για τα προγράμματα επίσημου ελέγχου. Οι ολλανδικές αρμόδιες αρχές αξιολόγησαν επίσης την αποτελεσματικότητα των ελέγχων μέσω ειδικών έργων, όπως το «Σχέδιο βελτίωσης της αλυσίδας εφοδιασμού κρέατος», το έργο «Χαλκός στις χοιροτροφές» και το έργο «Παρακολούθηση της συμμόρφωσης για τα σφαγεία κόκκινου κρέατος και τα σφαγεία πουλερικών». Στην ετήσια έκθεση αναφέρθηκε ότι οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν το 2017 σε αναλύσεις ομάδων-στόχων και η ανάπτυξη στρατηγικών παρακολούθησης εν αναμονή των εκτιμήσεων επιπτώσεων παρείχαν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση και, συνακόλουθα, σχετικά με την αποτελεσματικότητα των επίσημων ελέγχων.

4.2.2. Προγραμματισμένοι και τρέχοντες επίσημοι έλεγχοι

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να προγραμματίζουν τους επίσημους ελέγχους τους σύμφωνα με προσδιορισθείσες προτεραιότητες βάσει των κινδύνων[20]. Αν και όλα τα κράτη μέλη τόνισαν ότι καθορίζουν τη συχνότητα των επίσημων ελέγχων τους μέσω εκτιμήσεων βάσει των κινδύνων, δεν περιέγραψαν τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται.

Οι τρίτοι οργανισμοί αξιολόγησης της συμμόρφωσης πιστοποιούν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις τροφίμων και ζωοτροφών βάσει μιας σειράς ιδιωτικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας. Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο παρείχαν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποίησαν τις πληροφορίες από αυτά τα συστήματα στις εκτιμήσεις κινδύνου. Για παράδειγμα, οι Κάτω Χώρες διεξήγαγαν συνεδριάσεις με τους κατόχους των εν λόγω συστημάτων.

---

[19] Άρθρο 42 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 110 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[20] Άρθρο 3 παράγραφος 1 και άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

4.2.3. Ειδικές δραστηριότητες ελέγχου

Πέραν των προγραμματισμένων δραστηριοτήτων ελέγχου, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν ζητήματα που ανακύπτουν με ειδικές δραστηριότητες ελέγχου. Η Δανία και η Ουγγαρία ανέφεραν ότι, όταν ο αριθμός των τακτικών επίσημων ελέγχων ήταν χαμηλότερος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αύξαναν τον αριθμό των ad hoc ειδικών δραστηριοτήτων ελέγχου.

Στις Κάτω Χώρες, από την παρακολούθηση βάσει των κινδύνων προέκυψε ότι η στοχευμένη παρακολούθηση συγκεκριμένων τροφίμων, οι στοχευμένοι έλεγχοι της συμμόρφωσης και ο έλεγχος των μικροβιολογικών πηγών κινδύνου μπορεί να έχουν πλεονεκτήματα και μπορούν να παράσχουν στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές ένα πλαίσιο βάσει του οποίου θα λαμβάνουν ειδικά μέτρα.

Την περίοδο 2017-2018, η πλειονότητα των κρατών μελών κλήθηκαν να διαχειριστούν τον αντίκτυπο της υπόθεσης fipronil, η οποία ξεκίνησε στις Κάτω Χώρες και οδήγησε στην απόσυρση και την ανάκληση αβγών και προϊόντων αυτών σε ολόκληρη την ΕΕ (το ζήτημα αναφέρεται ρητώς στις εκθέσεις του Βελγίου, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δανίας, της Φινλανδίας, της Γαλλίας, της Ουγγαρίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Πολωνίας).

Αρκετά κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Φινλανδία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Ισπανία, Σουηδία, Σλοβενία και Ηνωμένο Βασίλειο) ανέφεραν την απάτη στον τομέα των τροφίμων και τις πωλήσεις στο διαδίκτυο ως τομείς που θέτουν ιδιαίτερες προκλήσεις. Η νέα δυνατότητα σύμφωνα με τον ΚΕΕ για δειγματοληψία αγαθών που διατίθενται προς πώληση με μεθόδους εξ αποστάσεως επικοινωνίας[21] και οι κανόνες σχετικά με το επίπεδο των χρηματικών κυρώσεων για την απάτη στον τομέα των τροφίμων[22] θα πρέπει να βοηθήσουν τα κράτη μέλη όσον αφορά την επιβολή στους εν λόγω τομείς.

Η παρουσία της αφρικανικής πανώλης των χοίρων κατέστησε απαραίτητη τη διάθεση σημαντικών επίσημων πόρων στις χώρες που επλήγησαν —για τον έλεγχο της νόσου— ή στις χώρες που διέτρεχαν κίνδυνο —για να αποτρέψουν την είσοδο και να εξασφαλίσουν τον έγκαιρο εντοπισμό της—, όπως ανέφεραν η Εσθονία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σουηδία.

4.2.4. Πόροι

Τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν τη διάθεση επαρκών χρηματοδοτικών πόρων ώστε να έχουν οι αρμόδιες αρχές το προσωπικό και τους λοιπούς πόρους που απαιτούνται για τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων και άλλων επίσημων δραστηριοτήτων[23].

---

[21] Άρθρο 36 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[22] Άρθρο 139 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[23] Άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 78 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

Το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία, η Ισπανία και η Σουηδία τόνισαν ότι οι περικοπές στον προϋπολογισμό είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων στελέχωσης, με τη μείωση ενίοτε να είναι μεγαλύτερη από τα προηγούμενα έτη, και την έλλειψη επαρκών οικονομικών και/ή υλικών πόρων. Η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία και η Ισπανία αναγνώρισαν ότι δεν μπορούσαν να εκτελέσουν όλα τα καθήκοντα που είχαν προγραμματίσει στα ΠΕΣΕ τους.

Στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Γαλλία και τις Κάτω Χώρες, ο αριθμός του προσωπικού αυξήθηκε ώστε να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα ζητήματα όπως η υγεία των ζώων (αφρικανική πανώλη των χοίρων, υψηλής παθογονικότητας γρίπη των πτηνών), η υγεία των φυτών (*Xylella fastidiosa*), η απάτη στον τομέα των τροφίμων και η προετοιμασία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ.

Η Μάλτα, η Ισπανία και η Σουηδία ανέφεραν δυσκολίες όσον αφορά την πρόσληψη κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, ένα πρόβλημα που αντιμετώπισαν επίσης οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών.

Τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι οι κύριες στρατηγικές που τα βοήθησαν να μετριάσουν τη μείωση του αριθμού του προσωπικού ήταν η ανάλυση δεδομένων και τα βελτιωμένα συστήματα ΤΠ.

Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θεωρούν ότι η ανταλλαγή γνώσεων με εθνικούς εμπειρογνώμονες (εντός και μεταξύ των κρατών μελών) συνιστά βασικό στοιχείο για τη βελτίωση των διαδικασιών επιθεώρησης. Όλα τα κράτη μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πρωτοβουλία BTSF.

4.3. Συνολική συμμόρφωση με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, τους κανόνες για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων και τους κανόνες για τη βιολογική γεωργία

Οι ετήσιες εκθέσεις παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που εντόπισαν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σε επιχειρήσεις τροφίμων και ζωοτροφών, καθώς και ανάλυση των εν λόγω περιπτώσεων.

4.3.1. Περιπτώσεις μη συμμόρφωσης

Οι περισσότερες περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που ανέφεραν οι αρμόδιες αρχές στα κράτη μέλη αφορούσαν τη μη τήρηση των ορθών πρακτικών υγιεινής, τη συντήρηση των υποδομών, καθώς και περιπτώσεις υπευθύνων επιχειρήσεων που είτε δεν είχαν διενεργήσει ίδιους ελέγχους είτε δεν είχαν καταχωρίσει τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων.

Η επιβολή στους τομείς της διανομής, της πώλησης, της επισήμανσης και της χρήσης των γεωργικών φαρμάκων και η επισήμανση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή εξακολουθούσαν επίσης να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις στα κράτη μέλη.

4.3.2. Ανάλυση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης

Εμφάνιση περιπτώσεων μη συμμόρφωσης

Σε ορισμένες εκθέσεις αναφέρθηκαν ποσοστά μη συμμόρφωσης. Η χρήση ποσοστών για τη σύγκριση των επιδόσεων των κρατών μελών μπορεί να οδηγήσει σε παραπλανητικά συμπεράσματα. Κατά τη σύγκριση στοιχείων των κρατών μελών, ένα υψηλό(τερο) ποσοστό αναφερόμενων περιπτώσεων μη συμμόρφωσης σε συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συνεπάγεται απαραιτήτως ότι η κατάσταση είναι χειρότερη σ' αυτό το κράτος μέλος. Αντιθέτως, μπορεί να υποδεικνύει ότι στο εν λόγω κράτος μέλος υπάρχει καλύτερη στόχευση των ελέγχων και των πόρων βάσει των κινδύνων. Οι έλεγχοι με καλύτερη στόχευση μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλότερο αριθμό ελέγχων (και στον εντοπισμό περισσότερων περιπτώσεων μη συμμόρφωσης).

Φύση του κινδύνου που προκύπτει από τη μη συμμόρφωση

Μόνο ένα μικρό ποσοστό ετήσιων εκθέσεων παρείχε πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που αφορούσαν περιπτώσεις μη συμμόρφωσης οι οποίες διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια επίσημων ελέγχων.

Σε γενικές γραμμές, οι κίνδυνοι σχετίζονταν με την πιθανή διάδοση νόσων ζώων ή φυτών και/ή τη δυσκολία συγκράτησής τους, την απώλεια ιχνηλασιμότητας, καθώς και με κινδύνους για την ασφάλεια των τροφίμων για τους καταναλωτές, όπως αλλεργιογόνα, τροφική δηλητηρίαση και χημική μόλυνση.

Γενεσιουργός(-οί) αιτία(-ες) μη συμμόρφωσης

Τα περισσότερα κράτη μέλη ανέφεραν ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων εξακολουθούν να μην κατανοούν τις νομικές απαιτήσεις. Στοιχεία όπως ο υψηλός βαθμός εναλλαγής των εργαζομένων, οι δυσκολίες στην εύρεση καταρτισμένου προσωπικού και η ανεπαρκής κατάρτιση συμβάλλουν στην πλημμελή τήρηση ορισμένων νομικών απαιτήσεων από τους υπευθύνους επιχειρήσεων.

Τα χαμηλότερα περιθώρια κέρδους αναφέρθηκαν επίσης ως βασική αιτία μη συμμόρφωσης όσον αφορά τις υποδομές των επιχειρήσεων.

4.4. Εθνικά συστήματα λογιστικών ελέγχων

4.4.1. Εσωτερικές και/ή εξωτερικές επιθεωρήσεις σε επίσημους ελέγχους

Τα κράτη μέλη πρέπει να διενεργούν επιθεωρήσεις στα δικά τους συστήματα ελέγχου ή να αναθέτουν τη διενέργεια επιθεωρήσεων ώστε να διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους με τον κανονισμό[24].

Οι ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών περιλάμβαναν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με τις εσωτερικές επιθεωρήσεις που διενεργήθηκαν στα συστήματα επίσημου ελέγχου. Στην πλειονότητα των εκθέσεων αναφερόταν απλώς ο αριθμός των

[24] Άρθρο 4 παράγραφος 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

διενεργηθεισών επιθεωρήσεων και περιλαμβανόταν γενική δήλωση σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στις εν λόγω (εσωτερικές) επιθεωρήσεις. Σε καμία από τις ετήσιες εκθέσεις δεν παρέχονταν πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των συστημάτων επίσημου ελέγχου.

4.4.2. Συστηματικές επιθεωρήσεις και επιθεωρήσεις των φορέων ελέγχου

Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν ορισμένες από τις δραστηριότητες επίσημου ελέγχου τους[25]. Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι ιδιωτικοί φορείς ελέγχου συμμετέχουν ενεργά στη διενέργεια συστηματικών επιθεωρήσεων και την πιστοποίηση επιχειρήσεων τροφίμων σύμφωνα με τους κανόνες για τη γεωργική παραγωγή και την επισήμανση των προϊόντων βάσει των συστημάτων ποιότητας. Οι αρμόδιες αρχές υποχρεούνται να διενεργούν συστηματικές επιθεωρήσεις αυτών των φορέων[26].

Στις εκθέσεις των κρατών μελών δεν παρέχονταν πληροφορίες σχετικά με τη διενέργεια ελέγχων σε ιδιωτικούς φορείς ελέγχου για τις περιπτώσεις όπου το σχέδιο επίσημου ελέγχου περιλαμβάνει την πιστοποίηση ιδιωτικών συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας.

Σύμφωνα με τους κανόνες για τη βιολογική παραγωγή, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εποπτεύουν τους φορείς ελέγχου στους οποίους αναθέτουν καθήκοντα σχετικά με τους επίσημους ελέγχους και να υποβάλλουν έκθεση με τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων εποπτείας στην Επιτροπή. Οι έλεγχοι εποπτείας περιλαμβάνουν αξιολογήσεις καθηκόντων, ελέγχους παρουσία μάρτυρα, όπου η αρμόδια αρχή παρατηρεί τη διαδικασία επιθεώρησης από τους επιθεωρητές του φορέα ελέγχου, ελέγχους αξιολόγησης, όπου η αρμόδια αρχή επιθεωρεί απευθείας επιχειρήσεις βιολογικής παραγωγής ώστε να επαληθεύσει τη συμμόρφωση με τις επιχειρησιακές διαδικασίες του φορέα ελέγχου και να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητά του, καθώς και ελέγχους της αγοράς. Οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν κυρώσεις όπου είναι αναγκαίο, συμπεριλαμβανομένης της ανάκλησης των ανατεθέντων καθηκόντων αυτών των φορέων.

4.5. Μέτρα για την εξασφάλιση αποτελεσματικότητας κατά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ελέγχου

4.5.1. Μέτρα για την εξασφάλιση συμμόρφωσης των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών και άλλων σχετικών παραγωγών και ιδιοκτητών επιχειρήσεων

Τα κράτη μέλη έχουν αναπτύξει μέσα, όπως σημειώματα καθοδήγησης, εκστρατείες ενημέρωσης και δράσεις κατάρτισης, ώστε να βοηθήσουν τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων να επιτύχουν συμμόρφωση με τους κανονισμούς για την ασφάλεια των τροφίμων. Για παράδειγμα, η Δανία εισήγαγε ετικέτα για την καλή

[25] Άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[26] Άρθρο 5 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 33 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

μεταχείριση των ζώων και «σύστημα κίτρινης κάρτας» προκειμένου να μειώσει τη χρήση αντιβιοτικών στην εκτροφή χοίρων.

Οι βελτιωμένες γνώσεις του προσωπικού που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους και των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων οδηγεί σε υψηλότερα ποσοστά συμμόρφωσης (π.χ. όσον αφορά τη μικροβιολογική μόλυνση, τον τρόπο καθορισμού της διάρκειας ζωής των τροφίμων και τον τρόπο διενέργειας και κατανόησης των δοκιμών προσομοίωσης της Listeria στις Κάτω Χώρες).

Οι αρμόδιες αρχές εξασφάλισαν μεγαλύτερη διαφάνεια καταβάλλοντας προσπάθειες στο πλαίσιο εκστρατειών επικοινωνίας και ευαισθητοποίησης που απευθύνονταν στους καταναλωτές. Οι Κάτω Χώρες ανέφεραν ότι η δημοσίευση των αποτελεσμάτων των επίσημων ελέγχων οδήγησε σε υψηλότερο επίπεδο συμμόρφωσης από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων.

4.5.2. Επιβολή: ενέργειες σε περίπτωση μη συμμόρφωσης

Τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις/ποινές[27].

Τα κράτη μέλη ανέλαβαν διάφορες ενέργειες επιβολής, από λεκτικές και γραπτές προειδοποιήσεις, την κατάσχεση και την καταστροφή αγαθών, μέχρι την (προσωρινή) αφαίρεση ή περιορισμό εγκρίσεων υπευθύνων επιχειρήσεων. Ορισμένα κράτη μέλη χρησιμοποίησαν διοικητικά πρόστιμα ως αποτρεπτικό μέτρο. Η παραπομπή στο δικαστήριο εξακολούθησε να αποτελεί ύστατη λύση.

Η Φινλανδία και το Λουξεμβούργο περιόρισαν την πρόσβαση υπευθύνων εκμετάλλευσης σε συστήματα χρηματοδοτικής στήριξης, ενώ το Βέλγιο έθεσε σε λειτουργία σύστημα ανακοίνωσης επίσημων ελέγχων σε επιχειρήσεις τροφίμων που απευθύνονται σε καταναλωτές στις πόλεις, με δημοσίευση των αποτελεσμάτων.

Η Αυστρία, η Κροατία, η Φινλανδία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Λετονία, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα και η Πορτογαλία επισήμαναν ότι η συνεργασία με άλλες αρχές (π.χ. φορολογική αρχή, αστυνομία) για περιπτώσεις απάτης στον τομέα των τροφίμων είχε βελτιωθεί με την πάροδο των ετών.

4.5.3. Ενέργειες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών επίσημων ελέγχων

Ορισμένα κράτη μέλη ανέφεραν τη χρήση (βελτιωμένων) συστημάτων ΤΠ και τις τεχνικές ανάλυσης δεδομένων ως τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των επίσημων ελέγχων. Άλλα παραδείγματα που περιγράφονται στις εκθέσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- τη χρήση επιστημονικών καινοτομιών, π.χ. τον έλεγχο της πλήρους αλληλουχίας του γονιδιώματος για την ανάλυση εξάρσεων της Listeria·

[27] Άρθρα 54 και 55 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρα 137, 138 και 139 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

- τη διαπίστευση των αρμόδιων αρχών βάσει διεθνών προτύπων ποιότητας, όπως τα πρότυπα ISO για τα συστήματα διαχείρισης ποιότητας (ISO 9001), τη λειτουργία διαφόρων τύπων φορέων που διενεργούν επιθεώρηση (ISO 17020) και τις απαιτήσεις για τους φορείς που παρέχουν υπηρεσίες συστηματικής επιθεώρησης και πιστοποίησης συστημάτων διαχείρισης (ISO 17021)·
- τη δημιουργία δικτύων ελέγχου σε ορισμένους εξειδικευμένους τομείς (π.χ. βελτιωτικά τροφίμων — όπως πρόσθετα τροφίμων και βελτιωτικά γεύσης τροφίμων, υλικά με τα οποία έρχονται σε επαφή τα τρόφιμα, έλεγχος των εξαγωγών) με στόχο τη βελτίωση του επιπέδου ικανότητας τόσο του προσωπικού που διενεργεί τους επίσημους ελέγχους εντός του τομέα όσο και των υπευθύνων επιχειρήσεων.

4.6. Συνολικές επιδόσεις του συστήματος ελέγχου όσον αφορά την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων ελέγχου

Τα κράτη μέλη αναφέρουν στις ετήσιες εκθέσεις τους ότι, συνολικά, τα συστήματα επίσημου ελέγχου τους εφαρμόζονται και είναι επαρκή. Τα περισσότερα εξ αυτών αναφέρουν επίσης ότι σκοπεύουν να βελτιώσουν περαιτέρω την αποδοτικότητα. Τα μέσα που αναφέρθηκαν πιο συχνά για την επίτευξη αυτής της βελτίωσης ήταν τα συστήματα ΤΠ, η ανάλυση δεδομένων, τα εγχειρίδια ποιότητας και η κατάρτιση.

4.7. Τροποποιήσεις στο ΠΕΣΕ

Κανένα κράτος μέλος δεν ανέφερε συγκεκριμένες αλλαγές στα ΠΕΣΕ του. Οι μόνες αλλαγές που αναφέρθηκαν βασίζονταν σε αποτελέσματα επίσημων επιθεωρήσεων και σε πληροφορίες που αποκτήθηκαν από εργαστηριακές αναλύσεις τροφίμων και ζωοτροφών.

5. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

5.1. Συστηματικές επιθεωρήσεις

Η Διεύθυνση Ελέγχων και Αναλύσεων στον Τομέα της Υγείας και των Τροφίμων της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ SANTE) διεξάγει δραστηριότητες επαλήθευσης ώστε να ελέγχει κατά πόσον η νομοθεσία της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, την υγεία των ζώων, την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών, τη βιολογική καλλιέργεια και τα συστήματα ποιότητας και ορισμένους τομείς της ανθρώπινης υγείας[28] εφαρμόζεται και επιβάλλεται κατά τρόπο ορθό. Δημοσιεύει ετήσιο πρόγραμμα εργασίας, καθώς και επικαιροποίηση στα μέσα του έτους[29] στον ιστότοπο της ΓΔ SANTE.

Η διεύθυνση διεξάγει αυτούς τους ελέγχους σε τακτική βάση και σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών.

Ένα στοιχείο των ελέγχων είναι οι επιτόπιες επαληθεύσεις, κατά τις οποίες εμπειρογνώμονες της Επιτροπής συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές που διενεργούν τους επίσημους ελέγχους. Εμπειρογνώμονες των κρατών μελών επικουρούν τακτικά τους εμπειρογνώμονες της Επιτροπής.

Ο σκοπός των ερευνών της Επιτροπής είναι[30]:

- να εξακριβώσουν την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές και των κανόνων για την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα·
- να εξακριβώσουν τη λειτουργία και την οργάνωση των εθνικών συστημάτων ελέγχων και των αρμόδιων αρχών·
- να διερευνήσουν και να συλλέξουν πληροφορίες
    - σχετικά με τους επίσημους ελέγχους και τις πρακτικές επιβολής·
    - σχετικά με σημαντικά ή επαναλαμβανόμενα προβλήματα όσον αφορά την εφαρμογή ή την επιβολή των κανόνων·
    - σχετικά με καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, αναδυόμενα προβλήματα ή νέες εξελίξεις.

Οι εκθέσεις των επιμέρους συστηματικών επιθεωρήσεων δημοσιοποιούνται[31] στον ιστότοπο της ΓΔ SANTE.

Κατά τη διάρκεια του 2017 και του 2018, η Διεύθυνση Ελέγχων και Αναλύσεων στον Τομέα της Υγείας και των Τροφίμων πραγματοποίησε συνολικά 264 αποστολές (κυρίως συστηματικές επιθεωρήσεις, καθώς και επισκέψεις σε χώρες και διερευνητικές

[28] Οι δραστηριότητες ελέγχου στον τομέα της ανθρώπινης υγείας δεν διεξάγονται βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ή 2017/625 και, συνεπώς, δεν περιλαμβάνονται στην παρούσα έκθεση.

[29] Διατίθενται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/food/audits_analysis/audit_programmes_en

[30] Άρθρο 116 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

[31] Διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/audit_reports/index.cfm

αποστολές[32]) στα κράτη μέλη. Στο διάγραμμα 1 παρέχεται επισκόπηση του αριθμού αποστολών ανά κράτος μέλος.

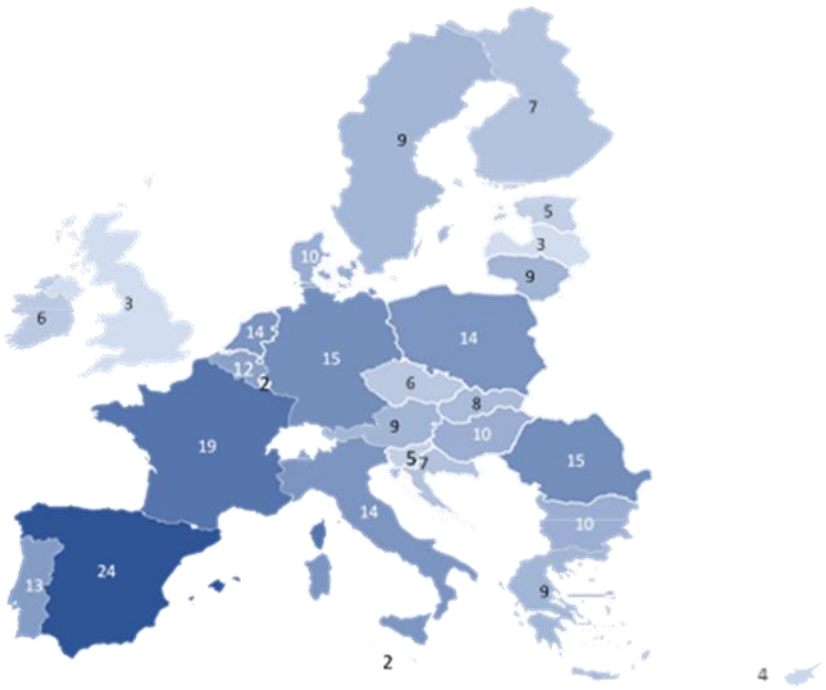

Διάγραμμα 1: Αριθμός των αποστολών που πραγματοποιήθηκαν στα κράτη μέλη την περίοδο 2017-2018

Στο διάγραμμα 2 παρέχεται επισκόπηση του είδους αποστολής στο πλαίσιο των διαφόρων θεμάτων που προβλέπει ο ΚΕΕ.

[32] Κατά τις συστηματικές επιθεωρήσεις επαληθεύεται η διενέργεια των επίσημων ελέγχων, ενώ στόχος των επισκέψεων σε χώρες και των διερευνητικών αποστολών είναι η συλλογή πληροφοριών για μια χώρα ή ένα θέμα σε διάφορα κράτη μέλη.

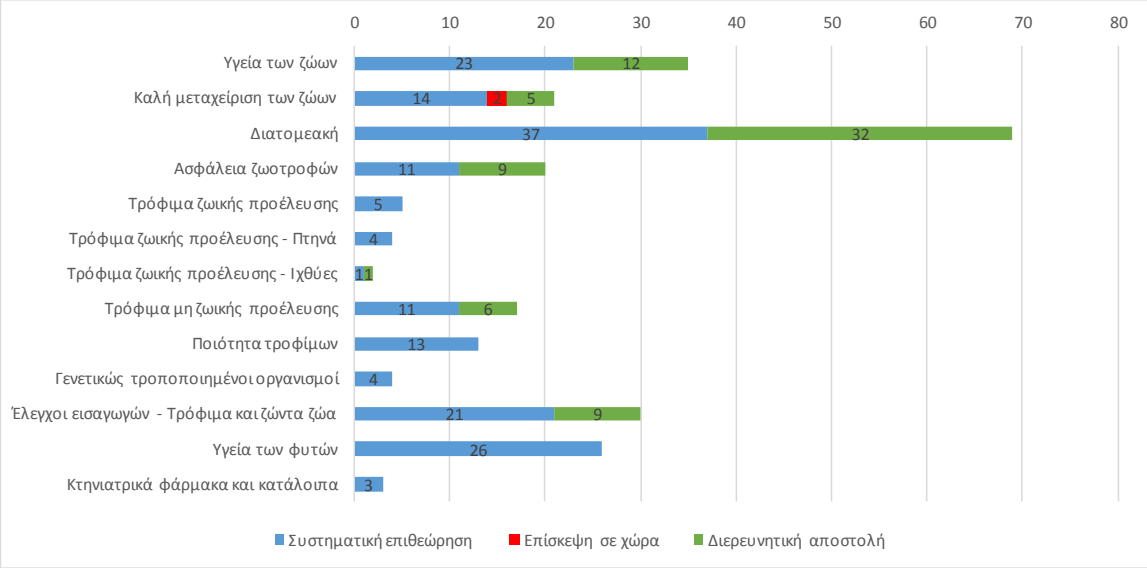

Διάγραμμα 2: Αριθμός και είδος των αποστολών που πραγματοποιήθηκαν ανά θέμα την περίοδο 2017-2018

5.1.1. Εκθέσεις επισκόπησης

Η Επιτροπή δημοσιεύσει επίσης[33] εκθέσεις επισκόπησης, στις οποίες παρέχεται ανασκόπηση του τομέα που καλύπτεται σε σειρά συστηματικών επιθεωρήσεων, προσδιορίζεται τι είναι αποτελεσματικό και τι όχι σε σχέση με τη διενέργεια των ελέγχων και την εφαρμογή της νομοθεσίας, και παρέχονται παραδείγματα ορθών πρακτικών στα κράτη μέλη. Αυτές οι εκθέσεις παρέχουν τη βάση για ανταλλαγές με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας BTSF, με σκοπό τη συζήτηση κοινών προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών.

Το 2017 και το 2018, η Επιτροπή δημοσίευσε 22 εκθέσεις επισκόπησης σχετικά με τις δραστηριότητες ελέγχου της στα κράτη μέλη στους τομείς της ασφάλειας και της ποιότητας των τροφίμων, της υγείας και της καλής μεταχείρισης των ζώων, καθώς και της υγείας των φυτών.

Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση[34] παρέχεται πιο λεπτομερής περιγραφή ορισμένων από τους τομείς στους οποίους διεξήγαγε ελέγχους η Επιτροπή στα κράτη μέλη το 2017 και το 2018.

5.1.2. Ορισμένα σημεία προς επισήμανση

Στο πλαίσιο σειράς συστηματικών επιθεωρήσεων στα εθνικά συστήματα λογιστικών ελέγχων διαπιστώθηκε ότι τα αποτελέσματα αυτών των δραστηριοτήτων συστηματικής

[33] Διατίθενται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/index.cfm

[34] Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει το έγγραφο «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη συνολική λειτουργία των επίσημων ελέγχων που εκτελέστηκαν στα κράτη μέλη (2017-2018) για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί τροφίμων και ζωοτροφών και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων».

επιθεώρησης συμβάλλουν σε βελτιώσεις της συνέπειας και της αποτελεσματικότητας των επίσημων ελέγχων.

Στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων, οι διερευνητικές αποστολές μετά την υπόθεση με τη δραστική ουσία fipronil συνέβαλαν στη βελτίωση των μέσων που είναι διαθέσιμα σε επίπεδο ΕΕ για τη διαχείριση και τον περιορισμό παρόμοιων συμβάντων.

Από μια σειρά συστηματικών επιθεωρήσεων στους επίσημους ελέγχους για την επισήμανση των τροφίμων (πληροφορίες για τους καταναλωτές και ισχυρισμοί για την υγεία και τη θρεπτική αξία), τα υλικά με τα οποία έρχονται σε επαφή τα τρόφιμα, τα έτοιμα προς κατανάλωση τρόφιμα και το ηλεκτρονικό εμπόριο στον τομέα των τροφίμων προέκυψε ότι αυτοί οι τομείς έχρηζαν μεγαλύτερης προσοχής στα σχέδια επίσημου ελέγχου.

Στον τομέα της ανθρώπινης υγείας, η αφρικανική πανώλη των χοίρων και η επιδημία της γρίπης των πτηνών ήταν οι βασικοί τομείς προβληματισμού στους οποίους η Επιτροπή έδωσε προτεραιότητα κατά τους ελέγχους της.

Όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων, η Επιτροπή ολοκλήρωσε το έργο της για την οδική και την θαλάσσια μεταφορά ζώων. Παρότι υπήρχαν αξιοσημείωτες βελτιώσεις στον τομέα της καλής μεταχείρισης των ζώων, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικά προβλήματα. Όσον αφορά τη θαλάσσια μεταφορά, η Επιτροπή επιδιώκει να συνεργαστεί με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα με στόχο τη βελτίωση της συμμόρφωσης των πλοίων μεταφοράς ζώων με τις απαιτήσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων.

Στο πλαίσιο διετούς προγράμματος εργασίας για την καλή μεταχείριση των χοίρων εξετάστηκαν οι πρακτικές της συστηματικής κοπής της ουράς, για τις οποίες η σοβαρή και ομοιόμορφη επιβολή εξακολουθεί να συνιστά μεγάλη πρόκληση.

Στο πλαίσιο δύο συστηματικών επιθεωρήσεων για την παρακολούθηση της μικροβιακής αντοχής σε συμβιωτικά και ζωονοσογόνα βακτήρια εντοπίστηκαν διάφορες πιθανές βελτιώσεις στις υφιστάμενες ρυθμίσεις.

Από το 2013, οι εξάρσεις του βακτηρίου *Xylella fastidiosa* έχουν προκαλέσει σοβαρή οικονομική ζημιά στις φυτείες ελαιόδεντρων και αμυγδαλιών στην Ιταλία και την Ισπανία. Ο παθογόνος οργανισμός θέτει σε κίνδυνο ευρύ φάσμα γεωργικών, οπωροκηπευτικών και δασικών ειδών στην Ευρώπη. Στόχος των τακτικών συστηματικών επιθεωρήσεων στα κράτη μέλη όπου υπήρχαν εξάρσεις ήταν να επαληθευτεί κατά πόσον τα εφαρμοζόμενα μέτρα εξασφαλίζουν την εξάλειψη ή, εάν αυτό δεν είναι εφικτό, τη συγκράτηση, με στόχο την ελαχιστοποίηση του κινδύνου περαιτέρω διασποράς στην ΕΕ.

Η Επιτροπή παρατήρησε ορισμένες βελτιώσεις στον τομέα της έγκρισης, της εμπορίας και της βιώσιμης χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Ωστόσο, τα κράτη μέλη πρέπει να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις στη διαδικασία έγκρισης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, την αξιολόγηση των ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών, την αναθεώρηση των εθνικών σχεδίων δράσης και

τη δοκιμή του εξοπλισμού εφαρμογής. Η Επιτροπή ξεκίνησε τη διαδικασία καθορισμού εναρμονισμένων δεικτών κινδύνου[35], από κοινού με τα κράτη μέλη, ώστε να αξιολογήσει την εξέλιξη όσον αφορά τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

Εντοπίστηκε ακόμη ένας τομέας στον οποίο απαιτείται βελτίωση στους επίσημους ελέγχους των κρατών μελών, ο τομέας των βιοκτόνων, τα οποία συχνά δεν έχουν λάβει έγκριση για την αγορά στην οποία χρησιμοποιούνται.

6. ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

6.1. Συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων

Γενικά, οι επιθεωρήσεις της Επιτροπής οδηγούν στη διατύπωση συστάσεων για τη λήψη διορθωτικών μέτρων. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναλαμβάνουν κατάλληλη δράση ώστε να δίνεται συνέχεια σε αυτές τις συστάσεις[36] και παρέχουν σχετική περιγραφή στα σχέδια δράσης τους.

Μέσω τακτικών συνεδριάσεων εφ' όλης της ύλης, οι οποίες είναι γνωστές ως γενικοί έλεγχοι παρακολούθησης, η Διεύθυνση Ελέγχων και Αναλύσεων στον Τομέα της Υγείας και των Τροφίμων της ΓΔ SANTE παρακολουθεί συστηματικά τις δράσεις που αναλαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώνονται στις εκθέσεις συστηματικής επιθεώρησης. Αυτοί οι γενικοί έλεγχοι παρακολούθησης καλύπτουν όλες τις συστάσεις που βρίσκονται σε εκκρεμότητα σε όλους τους τομείς, και τα αποτελέσματα δημοσιεύονται στα προφίλ χώρας (βλ. κατωτέρω).

Η εν λόγω διαδικασία εξακολούθησε να είναι αποτελεσματική σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση της συντριπτικής πλειονότητας των διαπιστούμενων ανεπαρκειών.

Σε μικρό αριθμό περιπτώσεων, όταν το αποτέλεσμα του ελέγχου είναι ιδιαίτερα προβληματικό, οργανώνονται ειδικοί ανά τομέα έλεγχοι παρακολούθησης για την παρακολούθηση των δράσεων, που πρέπει να αναλαμβάνονται επειγόντως από τα κράτη μέλη.

Στα τέλη του Δεκεμβρίου 2018, τα κράτη μέλη είχαν λάβει διορθωτικά μέτρα ή είχαν εκφράσει ικανοποιητικές δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση των ανεπαρκειών εντός αποδεκτών προθεσμιών:

- για το 96 % των συστάσεων που προέκυψαν από ελέγχους κατά τον κύκλο της περιόδου αναφοράς 2014-2016· και

[35] Άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/128/ΕΚ σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 71-86).

[36] Άρθρο 45 παράγραφοι 3 και 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 882/2004 και άρθρο 117 στοιχείο α) και άρθρο 119 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625.

• για το 95 % των συστάσεων που προέκυψαν από ελέγχους κατά τον κύκλο της περιόδου αναφοράς 2015-2017[37].

Οι ειδικές ανά χώρα γνώσεις είναι σημαντικές για την προετοιμασία των ελέγχων και την ενημέρωση της χάραξης πολιτικών. Κατά συνέπεια, η Διεύθυνση Ελέγχων και Αναλύσεων στον Τομέα της Υγείας και των Τροφίμων της ΓΔ SANTE διατηρεί και δημοσιεύει προφίλ χωρών. Η επικαιροποίηση αυτών των προφίλ διασφαλίζει τη διαφάνεια αυτής της διαδικασίας.

Τα εν λόγω προφίλ χωρών δημοσιοποιούνται[38] και παρέχουν επισκόπηση για όλα τα κράτη μέλη:

- των πέντε τελευταίων δημοσιευμένων εκθέσεων ελέγχου·
- της αξιολόγησης από την Επιτροπή των δράσεων που έλαβαν τα κράτη μέλη σε συνέχεια των ελέγχων και των συστάσεων ελέγχων της·
- της διοργάνωσης των ελέγχων στα κράτη μέλη, με βάση τις πληροφορίες που έχουν παράσχει τα τελευταία·
- των σχετικών συνδέσμων προς τους ιστότοπους των κρατών μελών, όπως έχουν παρασχεθεί από τα τελευταία.

6.2. Στήριξη προς τα κράτη μέλη

Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη ώστε να βελτιώνουν την ικανότητά τους να επιβάλλουν τη νομοθεσία της ΕΕ μέσω δικτύων και κατάρτισης.

6.2.1. Δίκτυα

Η Διεύθυνση Ελέγχων και Αναλύσεων στον Τομέα της Υγείας και των Τροφίμων φιλοξενεί διάφορα δίκτυα και ομάδες εργασίας που απαρτίζονται από δημόσιους υπαλλήλους αρμόδιων αρχών των κρατών μελών και χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, ώστε να συζητείται και να προάγεται η εφαρμογή ορισμένων πτυχών της νομοθεσίας της ΕΕ.

Από το 2008, δύο δίκτυα συνέρχονται τακτικά με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με την κατάρτιση και την εφαρμογή των ΠΕΣΕ και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με αυτά, καθώς και σχετικά με την εφαρμογή των εθνικών συστημάτων λογιστικών ελέγχων (ΕΣΛΕ) στους επίσημους ελέγχους. Κατά τη διάρκεια του 2017 και του 2018, το δίκτυο για τα ΠΕΣΕ συνήλθε εννέα φορές. Οι συνεδριάσεις αφορούσαν ειδικά το θέμα της ανάπτυξης και της οριστικοποίησης των τυποποιημένων υποδειγμάτων για τις ετήσιες εκθέσεις[39]. Μία συνεδρίαση υποομάδας το 2018 αφορούσε

[37] Ο δείκτης παρακολούθησης βασίζεται σε τριετή κυλιόμενο κύκλο, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που απαιτείται για την κατάρτιση σχεδίου δράσης από τα κράτη μέλη με σκοπό την εφαρμογή των συστάσεων ελέγχου, καθώς και του χρόνου που απαιτείται για την υλοποίηση των δράσεων.

[38] Διατίθενται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/food/audits-analysis/country_profiles/index.cfm

[39] Κανονισμός (ΕΕ) 2019/723 (ΕΕ L 124 της 13.5.2019, σ. 1-31).

ειδικά την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για την κατάρτιση του ΠΕΣΕ[40]. Το δίκτυο για τα ΠΕΣΕ ανέπτυξε επίσης την ηλεκτρονική έκδοση του τυποποιημένου υποδείγματος για τις ετήσιες εκθέσεις, το εργαλείο AROC (Annual Reporting on Official Controls – Ετήσια υποβολή εκθέσεων για τους επίσημους ελέγχους), ώστε να βοηθήσει τα κράτη μέλη να προετοιμαστούν για την εφαρμογή του ΚΕΕ.

Το δίκτυο ΕΣΕ συνήλθε τέσσερις φορές κατά τη διάρκεια του 2017 και του 2018. Οι συνεδριάσεις διευκόλυναν την ανταλλαγή εμπειριών, τη συζήτηση κοινών προβλημάτων και τον προσδιορισμό ορθών/βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των μελών, και το δίκτυο ξεκίνησε διαδικασία επανεξέτασης των κατευθυντήριων γραμμών για τη διεξαγωγή των ελέγχων[41].

Το δίκτυο εθνικών σημείων επαφής των κρατών μελών για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά (ΕΣΕ) συνέρχεται τακτικά από το 2010 με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων για κοινά ζητήματα και την εξεύρεση λύσεων για την εφαρμογή και την επιβολή των απαιτήσεων όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων κατά τη μεταφορά. Από το 2014, το δίκτυο αυτό έχει καταρτίσει έγγραφα δικτύου συναίνεσης, τα οποία παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των απαιτήσεων για την καλή μεταχείριση των ζώων και προσδιορίζουν ορθές πρακτικές για τους ελέγχους. Το 2017 και το 2018, το δίκτυο ΕΣΕ συνήλθε τέσσερις φορές για να συζητήσει τις αλλαγές σε ετήσιες εκθέσεις για ελέγχους της καλής μεταχείρισης των ζώων κατά τη μεταφορά, τη μεταφορά μη απογαλακτισμένων μόσχων και τη μεταφορά ζώων σε τρίτες χώρες σε ακραίες θερμοκρασίες. Κατά τη διάρκεια του 2017, το δίκτυο ΕΣΕ οριστικοποίησε το έγγραφο δικτύου σχετικά με τις εξαγωγές ζώντων ζώων οδικώς.

Η ομάδα εργασίας για τη βιώσιμη χρήση των γεωργικών φαρμάκων συνήλθε τέσσερις φορές την περίοδο 2017-2018. Το 2017 η Επιτροπή δημοσίευσε την πρώτη της έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας για τη βιώσιμη χρήση των γεωργικών φαρμάκων[42]. Η ομάδα εξέτασε διεξοδικά την εν λόγω έκθεση και την εφαρμογή της οδηγίας για τη βιώσιμη χρήση των γεωργικών φαρμάκων σε επιμέρους κράτη μέλη, σε συνδυασμό με την εξέταση των αρχικών τους εθνικών σχεδίων δράσης[43]. Το 2018 οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στους εναρμονισμένους δείκτες κινδύνου, όπως καθορίστηκαν από την Επιτροπή, σε περιβαλλοντικές πτυχές της οδηγίας για τη βιώσιμη χρήση των γεωργικών φαρμάκων, καθώς και στις προκλήσεις που αντιμετώπιζαν τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών και την αξιολόγησή τους σε επίπεδο εκμετάλλευσης.

---

[40] Απόφαση 2007/363/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 138 της 30.5.2007, σ. 24-49).

[41] Απόφαση 2006/677/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 278 της 10.10.2006, σ. 15-23).

[42] Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τα εθνικά σχέδια δράσης των κρατών μελών και την πρόοδο της εφαρμογής της οδηγίας 2009/128/ΕΚ σχετικά με την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

[43] Ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να έχουν υιοθετήσει για πρώτη φορά έως τον Νοέμβριο του 2012 εθνικά σχέδια δράσης για την εφαρμογή της οδηγίας για τη βιώσιμη χρήση των γεωργικών φαρμάκων. Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν ποσοτικούς στόχους, μετρήσεις και χρονοδιαγράμματα για τη μείωση των κινδύνων και των επιπτώσεων από τη χρήση φυτοφαρμάκων. Τα σχέδια αυτά επανεξετάζονται τουλάχιστον ανά πενταετία.

Στόχος των ομάδων εργασίας για τη σύνθεση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και την επιβολή της νομοθεσίας σ' αυτόν τον τομέα είναι να αντιμετωπιστούν οι βασικές αδυναμίες που εντοπίστηκαν στη σειρά ελέγχων που διενεργήθηκαν από το 2012 έως το 2016 σχετικά με τους επίσημους ελέγχους για τη διάθεση στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Κατά την περίοδο 2017-2018, διοργανώθηκε μία συνεδρίαση της ομάδας εργασίας για τη σύσταση και την ανάλυση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, η οποία επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη εγγράφων αναφοράς για την παροχή καθοδήγησης στα κράτη μέλη σχετικά με την αναλυτική στρατηγική και την ερμηνεία αναλυτικών αποτελεσμάτων. Η ομάδα εργασίας για την επιβολή της νομοθεσίας για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα συνήλθε δύο φορές το 2017 και μία φορά το 2018. Μια από αυτές τις συνεδριάσεις διοργανώθηκε ως εργαστήριο με θέμα τους επίσημους ελέγχους σε αποθήκες μεγάλης κλίμακας, τους ελέγχους εισαγωγών σε λιμένες και τις επιθεωρήσεις παρασκευαστών φυτοπροστατευτικών προϊόντων. Αυτό παρείχε χρήσιμη βάση για τη βελτίωση των δραστηριοτήτων επιθεώρησης των κρατών μελών στον εν λόγω τομέα.

6.2.2. Καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα (BTSF)

Η BTSF είναι πρωτοβουλία της Επιτροπής που αποσκοπεί στη διοργάνωση σεμιναρίων κατάρτισης για ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την ενωσιακή νομοθεσία για τα τρόφιμα, τις ζωοτροφές, την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων και την υγεία των φυτών, καθώς και για τη βιολογική γεωργία και τα συστήματα ποιότητας. Το αποτέλεσμα των ελέγχων της Επιτροπής (π.χ. των συστηματικών επιθεωρήσεων) βοηθά στον προσδιορισμό των αναγκών κατάρτισης. Το πρόγραμμα της πρωτοβουλίας BTSF για το 2017 και το 2018[44] περιλάμβανε εργαστήρια για διάφορα θέματα όπως η πρόληψη και ο έλεγχος της μικροβιακής αντοχής, την ετοιμότητα των κτηνιατρικών υπηρεσιών έναντι φυσικών καταστροφών, καθώς και σεμινάρια κατάρτισης για τις εσωτερικές επιθεωρήσεις.

6.3. Επιβολή

Όταν ένα κράτος μέλος παραβιάζει τη νομοθεσία της ΕΕ, η Επιτροπή προσδιορίζει κατάλληλες δράσεις κατά περίπτωση σύμφωνα με την προσέγγισή της «Δίκαιο της ΕΕ: Καλύτερη εφαρμογή για καλύτερα αποτελέσματα»[45]. Αυτές οι δράσεις μπορεί να ποικίλλουν από επαφές με τις αρχές των κρατών μελών στα κατάλληλα επίπεδα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ μέχρι την έναρξη πιλοτικών ανταλλαγών της ΕΕ και/ή την κίνηση διαδικασιών επί παραβάσει σε περιπτώσεις όπου υπάρχει σαφής και στέρεη νομική βάση, καθώς και σε περιπτώσεις όπου όλα τα άλλα μέσα για την ενθάρρυνση της συμμόρφωσης έχουν εξαντληθεί. Στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων, τα μέσα επιβολής εκτός των διαδικασιών επί παραβάσει περιλαμβάνουν την επιβολή μέτρων προστασίας ή διασφάλισης. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να ποικίλλουν: από μέτρα προφύλαξης για το εμπόριο και τη μετακίνηση των

[44] Βλ. https://ec.europa.eu/chafea/food/bookshelf/reports/index_en.htm για τις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την καλύτερη κατάρτιση για ασφαλέστερα τρόφιμα (BTSF).

[45] Βλ. https://ec.europa.eu/info/publications/communication-commission-eu-law-better-results-through-better-application_el.

ζώων, τα φυτά ή τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές μέχρι μέτρα διασφάλισης σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Ένα πρώτο επίπεδο δράσης είναι η επιστολή υψηλού επιπέδου προς το σχετικό κράτος μέλος, όταν απαιτείται, η οποία ακολουθείται από το προδικαστικό στάδιο και την ένδικη φάση της διαδικασίας επί παραβάσει[46].

Κατά την περίοδο 2017-2018, μία περίπτωση παράβασης παραπέμφθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς που καλύπτει ο ΚΕΕ. Τον Μάιο του 2018 η Επιτροπή αποφάσισε να παραπέμψει την Ιταλία στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω της ανεπαρκούς πρόληψης της περαιτέρω εξάπλωσης του επιβλαβούς οργανισμού καραντίνας *Xylella fastidiosa* στην Απουλία[47].

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ΕΕ διαθέτει άρτιο νομοθετικό πλαίσιο όσον αφορά τον έλεγχο των κινδύνων για την ασφάλεια στην αλυσίδα εφοδιασμού. Οι εθνικές αρχές των κρατών μελών στις ετήσιες εκθέσεις τους σχετικά με τους επίσημους ελέγχους κατέδειξαν ότι εξακολουθούν να εκπληρώνουν τον σημαντικό τους ρόλο να παρακολουθούν και να επαληθεύουν, μέσω της οργάνωσης επίσημων ελέγχων, ότι επιτυγχάνεται αποτελεσματική συμμόρφωση και επιβολή των σχετικών ενωσιακών απαιτήσεων.

Το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τους ελέγχους που διενέργησε η Επιτροπή στα κράτη μέλη ώστε να επαληθεύσει ότι οι ενωσιακές απαιτήσεις σχετικά με τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, την υγεία και την καλή μεταχείριση των ζώων, την υγεία των φυτών και τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα ικανοποιούνται και επιβάλλονται κατά τρόπο ορθό από τα κράτη μέλη. Από τα αποτελέσματα αυτών των ελέγχων προκύπτει ότι, συνολικά, τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει τα απαιτούμενα συστήματα ελέγχου, τα οποία εξασφαλίζουν γενικώς αποδεκτά επίπεδα συμμόρφωσης. Ωστόσο, στο πλαίσιο των ελέγχων της Επιτροπής εξακολουθούν να εντοπίζονται ελλείψεις στους επίσημους ελέγχους και επισημαίνεται ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο για βελτίωση.

Οι συμπεριφορές χαλάρωσης όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων οδηγούν πάντα σε ανεπιθύμητα αποτελέσματα και, όταν συμβαίνει αυτό, ενδέχεται όχι μόνο να απειληθεί η υγεία των πολιτών αλλά και να κλονιστεί η εμπιστοσύνη των πολιτών μας, καθώς και των εμπορικών μας εταίρων στο σύστημα τροφίμων της ΕΕ συνολικά. Δεν μπορεί να υπάρχει κανενός είδους εφησυχασμός όσον αφορά την ασφάλεια των τροφίμων και πρέπει να διεξάγονται όλες οι προγραμματισμένες δραστηριότητες ελέγχου που καθορίζονται στα ΠΕΣΕ των κρατών μελών. Εντούτοις, στις ετήσιες εκθέσεις για το 2017 και το 2018 επισημαίνεται ακόμη μια φορά ότι πολλά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την εξασφάλιση επαρκών οικονομικών πόρων για τη διεξαγωγή των απαραίτητων επίσημων ελέγχων.

---

[46] Άρθρο 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ.

[47] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_3805

Από τη συστηματική παρακολούθηση των συστάσεων ελέγχου προκύπτει ότι, εν γένει, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των εντοπιζόμενων ελλείψεων. Επιπλέον, στις ετήσιες εκθέσεις επισημαίνονται οι συνεχείς προσπάθειες των κρατών μελών να βελτιώσουν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα των ελέγχων τους, ιδίως μέσω καλύτερων συστημάτων ΤΠ, ανάλυσης δεδομένων, εγχειριδίων ποιότητας και κατάρτισης.

Η έκδοση του ΚΕΕ έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές, οι οποίες θα συμβάλουν στη βελτίωση των επίσημων ελέγχων.

Τα κράτη μέλη, για να διασφαλίζουν τη συνοχή των ΠΕΣΕ, πρέπει να ορίσουν ενιαίο φορέα που θα είναι επιφορτισμένος με τον συντονισμό της κατάρτισής τους και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή, την αναθεώρηση και την επικαιροποίησή τους. Τα ΠΕΣΕ καθορίζουν στρατηγικούς στόχους, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η ιεράρχηση των επίσημων ελέγχων και η κατανομή των πόρων αντανακλούν αυτές τις προτεραιότητες.

Όσον αφορά τη διαφάνεια, ο κανονισμός ΚΕΕ απαιτεί τη δημοσιοποίηση των ΠΕΣΕ. Επιπλέον, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις διαφάνειας δημοσιεύοντας την ετήσια έκθεσή τους.

Η θέσπιση τυποποιημένου υποδείγματος για τις ετήσιες εκθέσεις που πρέπει να υποβάλλουν τα κράτη μέλη θα διευκολύνει τη συλλογή συγκρίσιμων πληροφοριών και στοιχείων σχετικά με τους επίσημους ελέγχους των κρατών μελών σε ολόκληρη την αγροδιατροφική αλυσίδα της ΕΕ και θα συμβάλει στην ομαλή κατάρτιση και δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης της Επιτροπής.

Με συνεργατικό πνεύμα, η Επιτροπή παραμένει προσηλωμένη στη στήριξη των κρατών μελών ώστε να βελτιώνουν συνεχώς τα συστήματα επίσημου ελέγχου τους μέσω των δικτύων και της πρωτοβουλίας BTSF.